

**МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ
УКРАЇНИ
ВІДДІЛ З ПИТАНЬ
ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ
КОРУПЦІЇ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ**
пр-т Повітряних Сил, 6, м. Київ, 03168
Код ЄДРПОУ 26639343

№ 387/

Керівникам органів військового управління
Збройних Сил України

Керівникам структурних підрозділів
Генерального штабу Збройних Сил України

(згідно з розрахунком розсилки)

Відділом з питань запобігання та виявлення корупції Збройних Сил України на виконання підпункту 2.8.1.5 Інструкції з діловодства у Збройних Силах України, затвердженої наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 31 січня 2024 року № 40 (з урахуванням змін внесених наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 31.07.2024 № 346) підготовлено та затверджено Методичні рекомендації з оцінки корупційних ризиків у проєктах актів у Збройних Силах України.

Довідково. Відповідно до пункту 2 наказу Головнокомандувача Збройних Сил України від 17 серпня 2024 року № 372/ДСК "Про затвердження Розподілу окремих функцій між органами військового управління Збройних Сил України" уповноважено керівників органів військового управління, визначених основними виконавцями окремих функцій, у межах своєї компетенції видавати обов'язкові до виконання у Збройних Силах України окремі доручення, методичні рекомендації, організаційно-методичні вказівки та інші документи.

Надсилається для застосування під час службової діяльності.

Прошу довести до окремої військової частини.

Додаток: згадане на 7 арк.

Тимчасово виконуючий обов'язки начальника
Відділу з питань запобігання та виявлення
корупції Збройних Сил України
полковник юстиції

Віктор КОВАЛЬСЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Тимчасово виконуючий обов'язки
начальника Відділу з питань запобігання та
виявлення корупції Збройних Сил України
полковник юстиції

Віктор КОВАЛЬСЬКИЙ

“03” 09 2024 року

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ з оцінки корупційних ризиків у проєктах актів у Збройних Силах України

I. Загальні положення

1. Ці Методичні рекомендації розроблено з метою визначення порядку оцінки корупційних ризиків під час візування уповноваженим підрозділом (уповноваженою особою) з питань запобігання та виявлення корупції (далі – уповноважена особа) проєктів актів Головнокомандувача Збройних Сил України, начальника Генерального штабу Збройних Сил України, керівників (командирів, начальників) органів військового управління, з'єднань, військових частин, вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, установ та організацій Збройних Сил України.

2. Правовою основою видання цих Методичних рекомендацій є пункти 1 та 2 частини шостої статті 13¹ Закону України “Про запобігання корупції”, підпункт 12 пункту 2 розділу II Типового положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції, затвердженого наказом Національного агентства з питань запобігання та виявлення корупції від 27 травня 2021 № 277/21, пункт 9 Положення про організацію системи роботи з питань запобігання та виявлення корупції в Міністерстві оборони України, Збройних Силах України та Державній спеціальній службі транспорту, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 05 лютого 2024 року № 81/нм, пункт 2 наказу Головнокомандувача Збройних Сил України від 17 серпня 2024 року № 372/ДСК “Про затвердження Розподілу окремих функцій між органами військового управління Збройних Сил України”, а також підпункту 2.8.1.5 Інструкції з діловодства у Збройних Силах України, затвердженої наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 31 січня 2024 року № 40, з урахуванням змін внесених наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 31.07.2024 № 346.

3. У цих Методичних рекомендаціях терміни вживаються в таких значеннях:

оцінка корупційних ризиків проєктів актів – діяльність із виявлення у проєктах актів корупціогенних факторів;

корупціогенний фактор – здатність нормативно-правової конструкції (положення проєкту акта) самостійно чи у поєднанні з іншими приписами сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією;

дискреційні повноваження – повноваження осіб, уповноважених на виконання функцій держави, що надають можливість на власний розсуд визначати повністю або частково зміст чи обсяг рішення, яке приймається, або обирати на власний розсуд один з кількох варіантів рішень, передбачених проєктом акта;

підрозділ Збройних Сил – Апарат Головнокомандувача Збройних Сил України, Генеральний штаб Збройних Сил, органи військового управління, з'єднання, військові частини, вищі військові навчальні заклади, військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти, установи та організації Збройних Сил України.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі України “Про запобігання корупції” (далі – Закон).

4. Оцінка корупційних ризиків проєктів актів здійснюється відповідно до вимог антикорупційного законодавства та методологій, методичних рекомендацій, роз'яснень Національного агентства з питань запобігання корупції.

5. Оцінка корупційних ризиків проєкту акта спрямована на досягнення таких результатів:

проєкт акта відповідає вимогам антикорупційного законодавства;

уповноважена особа обізнана із тенденціями та процесами, що відбуваються у підрозділі, що дає змогу ефективно здійснювати антикорупційну роботу;

виявлено та узагальнено корупціогенні фактори, що самостійно чи у поєднанні з іншими приписами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією.

розробники проєктів актів розуміють природу корупціогенних факторів та самостійно запобігають їх появі.

II. Процедура проведення оцінки корупційних ризиків

1. Оцінка корупційних ризиків проєктів актів здійснюється уповноваженою особою під час візування проєктів наказів керівників (командирів, начальників) відповідних підрозділів Збройних Сил з основної діяльності, адміністративно-господарських питань та кадрових питань (особового складу).

Оцінка корупційних ризиків може здійснюватись також щодо інших проєктів актів (розпоряджень, директив, рішень колегіальних органів тощо), які стосуються функцій та процесів, у яких попередньо було ідентифіковано корупційні ризики.

З метою виявлення актів, які прийняті без проведення оцінки корупційних ризиків та можуть містити корупціогенні фактори уповноважена особа проводить періодичний моніторинг актів, прийнятих у підрозділі Збройних Сил.

2. До корупціогенних факторів, що можуть міститись у положеннях проєкту акта, належать:

- невиправдана дискреція в управлінських повноваженнях;
- нечітке визначення завдань, строків та відповідальності;
- створення невиправданих перешкод у реалізації прав чи інтересів особи;
- використання словесних конструкцій, що спричиняють суб'єктивність при прийнятті рішень;
- прийняття рішень в умовах конфлікту інтересів;
- інші корупціогенні фактори визначені методологіями Національного агентства з питань запобігання корупції та Міністерства юстиції України.

3. Виявлення корупціогенних факторів у проєктах актів повинно ґрунтуватись на системному аналізі антикорупційного законодавства та методологій, методичних рекомендацій, роз'яснень Національного агентства з питань запобігання корупції.

Виявлення корупціогенних факторів у проєктах актів здійснюється на основі перевіркового списку (чек-листа) оцінки корупційних ризиків у проєктах актів, згідно з додатком 1 до цього Порядку.

Наведений у чек-листі перелік корупціогенних факторів та індикаторів не є вичерпним.

4. Оцінка корупційних ризиків у проєкті акта повинна бути завершена у строк не більше 5 робочих днів з дня надходження проєкту акта до уповноваженої особи.

5. У разі якщо проєкт документа відповідає вимогам антикорупційного законодавства та не містить корупціогенних факторів уповноважена особа здійснює візування (погодження) проєкту документа.

Візування проєкту документа здійснюється відповідно до Інструкції з діловодства у Збройних Силах України, затвердженої наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 31 січня 2024 № 40.

6. У разі якщо проєкт документа не відповідає вимогам антикорупційного законодавства та/або містить корупціогенні фактори уповноважена особа зобов'язана чітко та обґрунтовано викласти свої зауваження та пропозиції.

Для більш чіткого розуміння корупціогенних факторів, які можуть виникати у зв'язку з прийняттям проекту акта можливе надання прикладів ситуаційного моделювання можливої поведінки із зазначенням індикаторів корупціогенності та можливих наслідків.

7. Зауваження і пропозиції мають вноситися із зазначенням конкретних неузгодженостей із посиланням на відповідну норму права або на корупціогенні фактори, ідентифіковані у проекті акта.

Уповноважена особа може надати рекомендації розробнику щодо включення до змісту акта додаткових положень, що впливають з впровадження засад доброчесності. Такі доповнення можуть передбачати зокрема додаткові зобов'язання щодо дотримання норм антикорупційного законодавства, розширення обсягу публічності, форм контролю.

8. У разі відхилення наданих пропозицій з наданням обґрунтованих заперечень уповноважена особа зобов'язана повторно розглянути виявлені у змісті акта корупціогенні фактори у співвідношенні з наданими запереченнями та прийняти одне з таких рішень:

погодити проект документа (без зауважень);

погодити проект документа із зауваженнями з подальшим їх викладенням на окремому аркуші.

У разі якщо у прийнятому без проведення оцінки корупційних ризиків акті містяться корупціогенні фактори, уповноважена особа інформує керівника (командира, начальника) підрозділу Збройних Сил для вжиття заходів із їх усунення.

III. Способи усунення корупціогенних факторів

1. Виявлені корупціогенні фактори можуть бути усунуті шляхом:

- виключення положень проекту акта, які самостійно чи у поєднанні з іншими нормами містять корупціогенні фактори;
- удосконалення положень проекту акта з урахуванням наданих уповноваженою особою рекомендацій;
- підготовки нового проекту акта, в якому на етапі розробки, враховано надані уповноваженою особою рекомендації;
- відмови від розроблення проекту акта.

2. Для усунення виявлених у проекті акта корупціогенних факторів уповноважена особа надає такі рекомендації (пропозиції):

- виключити з проекту акта положення, які наділяють надмірними, невластивими дискреційними повноваженнями, а також положення, які допускають прийняття рішень на власний розсуд;

виключити з проекту акта положення відсильного характеру – сформулювати відповідні вимоги та правила, визначити процедури безпосередньо у проекті акта;

конкретизувати регламентацію прав, обов'язків чи відповідальності;

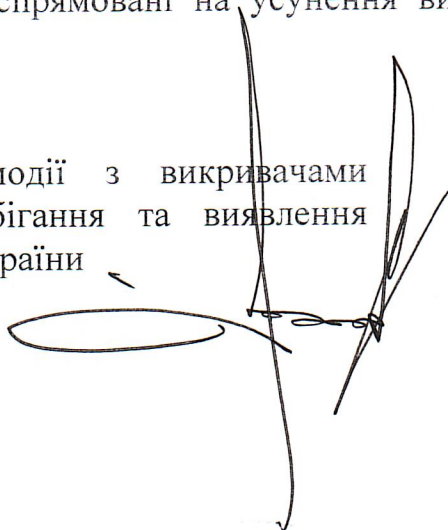
визначити вичерпний перелік видів та форм рішень, які можуть прийматися, а також строки і порядок їх прийняття;

забезпечити належне (завчасне) інформування фізичних (юридичних) осіб про вчинення певних дій, прийняття рішень, що стосуються їхніх прав, обов'язків та законних інтересів;

усунути юридичні колізії шляхом виключення відповідних положень з тексту проекту акта;

інші рекомендації, спрямовані на усунення виявлених корупціогенних факторів.

Начальник групи взаємодії з викривачами
Відділу з питань запобігання та виявлення
корупції Збройних Сил України
підполковник юстиції

Іван МАСНИК

Додаток 1

до Методичних рекомендацій з оцінки корупційних ризиків у проєктах актів у Збройних Силах України

ЧЕК-ЛИСТ
проведення оцінки корупційних ризиків у проєктах актів

№	Корупціогенні фактори
1.	<p>Невиправдана дискреція в управлінських повноваженнях</p> <p><i>Примірні індикатори:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) оцінювання юридичних фактів на власний розсуд, внаслідок чого можуть виникати, змінюватись або припинятись правовідносини; 2) обрання без чітких критеріїв та/або обґрунтування одного із декількох управлінських рішень, форм реагування; 3) відсутність визначеного алгоритму (порядку) чи строку виконання поставлених завдань чи здійснення юридично значущих дій; 4) установа правил, процедур і наділення повноваженнями з перевірки дотримання цих правил однієї і тієї самої посадової (службової) особи чи підрозділу.
2.	<p>Нечітке визначення завдань та відповідальності</p> <p><i>Примірні індикатори:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) невизначеність чіткого змісту завдань та обов'язків; 2) невизначеність особи відповідальної за напрямки діяльності (відповідальної за прийняття управлінських рішень); 3) делегування повноважень без достатніх підстав.
3.	<p>Створення неவிправданих перешкод у реалізації прав чи інтересів</p> <p><i>Примірні індикатори:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) створення без достатнього обґрунтування обмежень у доступі до посадової особи чи підрозділу, зокрема встановлення незручного графіка роботи підрозділу або прийому громадян чи документів; 2) довільне право витребування додаткових відомостей, документів, інформації не передбаченої законодавством.
4.	<p>Необґрунтоване встановлення пільг, переваг або інших привілеїв</p> <p><i>Примірні індикатори:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) надання переваг при прийнятті рішень, затвердженні (погодженні) тощо; 2) призначення виплат особовому складу, який не має права на них; 3) застосування до певної категорії осіб винятків з антикорупційних вимог, заборон та обмежень.
5.	<p>Використання словесних конструкцій, що спричиняють суб'єктивність рішень</p> <p><i>Примірні індикатори:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) правова невизначеність – використання у проєктах актів формулювань, що створюють неможливість зрозумілого та прозорого прогнозування алгоритму прийняття управлінських рішень чи наслідків їх застосування: "має право визначити/вимагати", "може", "іншими вимогами", "певні умови", "додатково", "іншими нормативно-правовими актами", "іншими актами законодавства", "тощо" та ін.;

	<p>2) оціночні категорії – використання у проектах актів формулювань, що допускають прийняття управлінських рішень залежно від суб'єктивної оцінки: "ефективне (дієве) вжиття заходів", "відповідні вимоги", "достатня інформація", "у разі необхідності", "проблемні питання", "суттєвий вплив", "значні порушення", "несуттєві зміни" тощо.</p>
6.	<p align="center">Прийняття рішень в умовах конфлікту інтересів</p> <p><i>Примірні індикатори:</i></p> <p>1) встановлення премій, надбавок, виплат, призначення чергувань, відпусток тощо в умовах реального конфлікту інтересів (стосовно себе, близьких або інших пов'язаних приватними інтересами осіб);</p> <p>2) відсутність альтернативи та покладення функцій на єдину посадову особу, що унеможливує прийняття рішень поза конфліктом інтересів;</p> <p>3) призначення на посади прямого підпорядкування близьких осіб або інших осіб, щодо яких посадова особа має приватні інтереси;</p> <p>4) прийняття адміністративно-господарських рішень в умовах конфлікту інтересів стосовно контрагентів чи інших партнерів.</p>
7.	<p align="center">Недостатня прозорість контрольно-наглядових повноважень</p> <p><i>Примірні індикатори:</i></p> <p>1) відсутність детального алгоритму проведення перевірок та переліку завдань (об'єктів) перевірки, неврегулювання меж прийняття рішень за результатами здійснення контрольних повноважень та їх виконання;</p> <p>2) можливість необґрунтованого планування перевірок;</p> <p>3) невизначеність підстав для здійснення контролю чи проведення перевірок.</p>
8.	<p align="center">Корупційні вразливості процедур публічних закупівель</p> <p><i>Примірні індикатори:</i></p> <p>1) невиправдані дискреційні повноваження відповідальних посадових осіб під час проведення публічних закупівель;</p> <p>2) юридична невизначеність обов'язків посадових осіб, відповідальних за організацію та проведення публічних закупівель та/або ведення договірної роботи.</p>

Наведений перелік корупціогенних факторів та їх індикаторів не є вичерпним.